

Arheološka istraživanja nalazišta Crkvari - crkva Sv. Lovre 2007.

Archaeological Research of the Crkvari Site – the Church of St. Laurent in 2007

Tatjana Tkalčec

Primljeno/Received: 28.02.2008
Prihvaćeno/Accepted: 08. 04. 2008

Nastavljena su arheološka istraživanja srednjovjekovne crkve s grobljem u Crkvarima. Pronađene su zidane strukture iz razdoblja srednjeg vijeka te novog vijeka na prostoru zapadnog pročelja crkve. Registrirano je i istraženo 60 grobnih cjelina. Ustanovljeni su recentni ukopi unutar prostorije očuvane u temeljima sjeverno od crkve, na zapadnome dijelu. Na prostoru ispred zapadnog pročelja crkve ustanovljen je horizont novovjekovnih ukopa (s barem dva sloja pokapanja), zatim horizont ranonovovjekovnih te možda i kasnosrednjovjekovnih ukopa (s barem tri sloja pokapanja). Najstariji (ranosrednjovjekovni) sloj pokapanja, koji je na lokalitetu ustanovljen u prijašnjim arheološkim istraživanjima, na ovom je dijelu čini se uništen kasnijim ukopima.

Ključne riječi: arheološka istraživanja, Crkvari, crkva Sv. Lovre, groblje, srednjovjekovno gradište, kasni srednji vijek, novi vijek
Key Words: archaeological excavations, Crkvari, church of St. Laurent, cemetery, medieval hillfort, Late Middle Ages, modern age

U razdoblju od 6. do 31. kolovoza 2007. nastavljena su sustavna arheološka istraživanja lokaliteta Crkvari - crkva Svetog Lovre (općina Orahovica, Virovitičko-podravska županija).¹ Projekt arheološko-konzervatorskih istraživanja spomeničkoga kompleksa Crkvari – crkva Sv. Lovre odvijao se do 2007. godine u sklopu znanstvenog projekta *Srednjovjekovno arheološko nasljeđe Hrvatske (5-16. st.)*, čiji je voditelj prof. dr. sc. Željko Tomičić, ravnatelj i znanstveni savjetnik Instituta za arheologiju, koji je i započeo sustavna arheološka istraživanja lokaliteta 2003. godine. Od godine 2007. projekt se ostvaruje u okviru znanstvenog projekta pod nazivom *Srednjovjekovno naseljavanje sjeverne Hrvatske u svjetlu arheoloških izvora*, čija je voditeljica dr. sc. Tajana Sekelj Ivančan, viša znanstvena suradnica Instituta za arheologiju. Projekt financira Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, a nositelj programa je Grad Orahovica koji daje veliku logističku podršku provođenju programa.² Svi radovi koje Institut za arheologiju provodi na lokalitetu (arheološke i konzervatorske) u skladu su s prethodno ishodenom dozvolom nadležnoga Konzervatorskog odjela u Požegi.

Dokumentacija je nastavljena na istraživanja 2006. godine. Zabilježeno je 227 novih stratigrafskih jedinica (SJ 396 – SJ 622 – zapune, kosturi, ukopi, slojevi i zidane strukture). Ukupno je uvedeno 127 vrećica s nalazima ulomaka keramičkih posuda, opeke te metalnih predmeta, uglavnom željeznih kovanih čavala (N-345 – N-471). U popisu uzoraka zabilježen je 191 uzorak ljudskih kostiju (iz grobnih cjelina te dislociranih), kao i uzorci životinjskih kostiju, ugljena i žbuke (U-420 – U-610). U obrazac posebnih nalaza izdvojen je 31 predmet: PN

39- PN 69 – uglavnom brončane kopčice, tj. ušice i kukice - tzv. «baba-deda», brončano vjenčano prstenje, ali i srebrni prsten pečatnjak te brončani prsten s okom, zatim obrađeno, klesano kamenje, željezne ukosnice, krunice, novac i dr.³ Svi su stupnjevi iskopavanja snimani digitalnim fotografijama te dijapozitivima i digitalnom kamerom. Nacrtna dokumentacija sastojala se od tehničkih nacrtu izrađenih na samome terenu, te od detaljnih nacrtu izrađenih u računalnim programima AutoCad i Raster Design na osnovi apsolutnih geodetskih koordinata, odnosno svakodnevne izmjere totalnom geodetskom stanicom svih stratigrafskih jedinica, grobnih cjelina i struktura na samome terenu.⁴

Slojevi i strukture

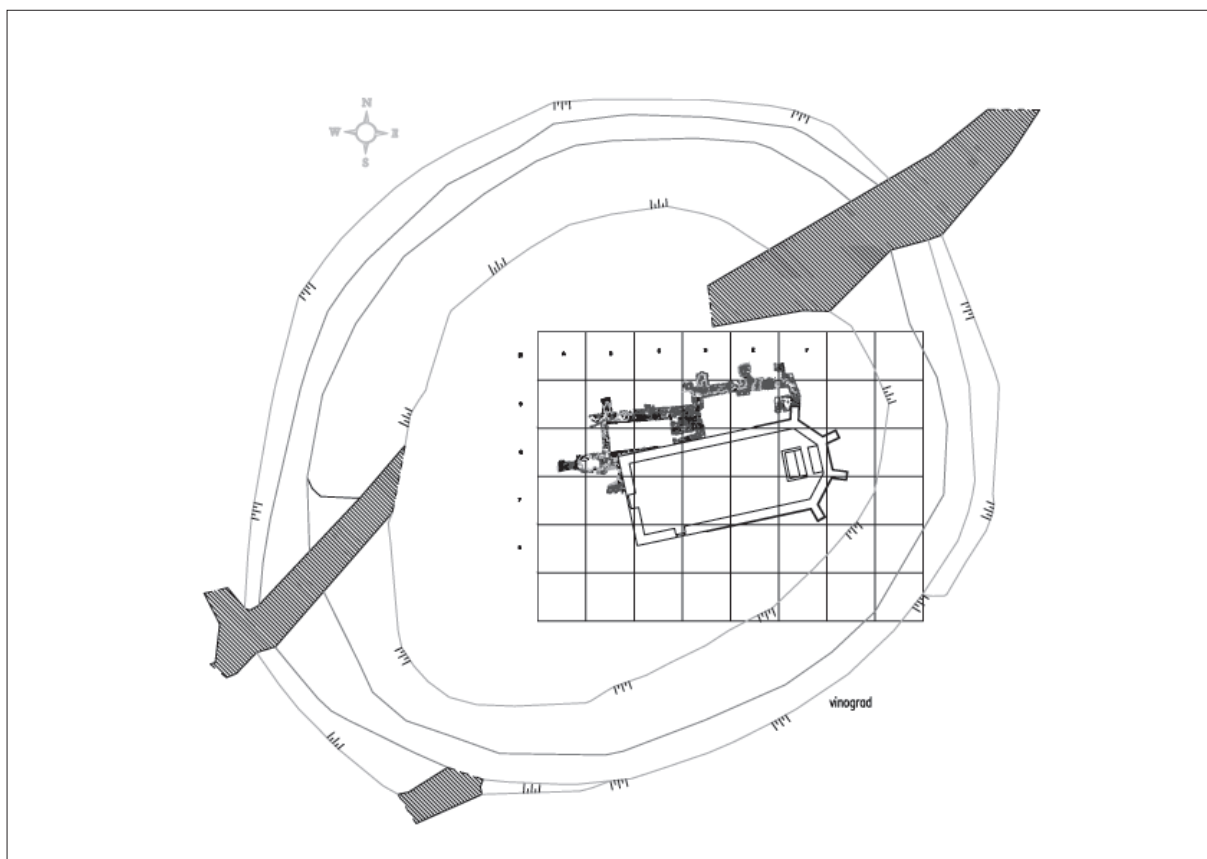
Arheološka istraživanja odvijala su se na površini od 66,40 m² u □ A7cd, A8ab, B7cd, B8, B9ab i C8cd, a dovršeno je istraživanje zadnjih grobova u sjevernoj sakristiji u □ D9 na površini od 10,80 m². Stoga su se ukupna istraživanja odvijala na površini od 77,20 m² (sl. 1). U □ A7cd istraženi su slojevi do urušenja struktura SJ 488 i SJ 489. U sjevernoj novovjekovnoj ili vjerojatnije recentnoj prostoriji (sjeverozapadna prostori-

1 Uz voditeljicu, mr. sc. Tatjanu Tkalčec, u arheološkim istraživanjima su sudjelovali zamjenica, dr. sc. Tajana Sekelj Ivančan (Institut za arheologiju) i studenti arheologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu: apsolvantica arheologije Dragana Rajković, student 2. godine arheologije Ivan Valent te studenti 3. godine arheologije Aljoša Vejnović i Šime Šparica. U radovima je sudjelovalo i 7 radnika iz Crkvara, Nove Jošave i Orahovice.

2 Odnos između naručitelja, Grada Orahovice i izvršitelja, Instituta za arheologiju, reguliran je ugovorom sklopljenim 10. srpnja 2007. (Ur. br. 495/2007), a koji je vezan uz Ugovor br. 16-716-07 o korištenju sredstava Ministarstva za program zaštite kulturnog dobra Crkvari, crkva Sv. Lovre, sklopljen između Grada Orahovice i Ministarstva kulture RH 9. veljače 2007. (Klasa: 612-08/06-28/0664, Ur. broj: 532-04-01/1-07-4).

3 Tijekom istraživanja oprani su svi keramički nalazi. Svi uzorci ljudskih kostiju (kako nalazi iz grobnih cjelina, tako i dislocirane kosti) predani su nakon arheoloških istraživanja na antropološku analizu u Odsjek za arheologiju HAZU-a, Zagreb. Metalni nalazi su predani na konzervaciju.

4 Reper na lokalitetu čini trigonometrijska točka – betonski stup postavljen na sjeverozapadnome rubu središnjeg uzvišenja lokaliteta (9 m sjeverno od apsida današnje crkve) s koordinatama: y= 6495258,600; x= 5041378,822; z= 207,101. Orijehtacijska točka je centar jabuke i križa na crkvi Svetoga Lovre: y= 6495244,525; x=5041361,507. Arheološka koordinatna mreža na lokalitetu postavljena je još 2003. godine i sva iskopavanja od 2003. do 2007. g. vezana su na nju. Sastoji se od kvadrata veličine 5 x 5 m, orijentacije S-J. Kvadranti su podijeljeni na subkvadrante i to redom: a – jugozapadni, b – jugoistočni, c – sjeverozapadni i d – sjeveroistočni. Snimak grobnih cjelina, nalaza, posebnih nalaza i slojeva totalnom geodetskom stanicom obavljali su arheolozi tijekom iskopavanja. Arhitektonski snimak te geodetski snimak lokaliteta obavila je dipl. arheologinja Nela Kovačević, ARHEO PLAN d.o.o.

Sl. 1. Crkvari-Sv. Lovro, geodetski snimak gradišta s crkvom Sv. Lovre (snimila i nacrtala dipl. arheologinja Nela Kovačević, Arheo plan d.o.o.)

Fig. 1. Crkvari-St. Laurent, geodesic site map with the church of St. Laurent (Measurement and drawing by Nela Kovačević, Arheo Plan d.o.o.)

ja koju zatvaraju zidovi SJ 023, 024, 065 i 442 istražena je do potrebite dubine ona površina kojom je planirano provođenje drenažnih cijevi prema izvedbenom projektu iz 2006. godine.⁵ Slojevi i stratigrafija ukopavanja predstavljena je u opisu grobnih cjelina. Zidovi SJ 023 i SJ 024 kao i SJ 065 bili su otkriveni još u prijašnjim istraživanjima. Potrebno je ovdje napomenuti da je vrh strukture SJ 031 zabilježen još 2003. godine. Ovom prigodom je ustanovljeno kako se ne radi o zidu *in situ*, već je riječ o urušenom komadu zida, vjerojatno odlomku zida SJ 024. Ovogodišnjim je iskopom otkriven zid SJ 442, a to je zapadni zid koji zatvara navedenu prostoriju. Građen je od kamena, vezanog žutom žbukom, uz korištenje i opeke. Istodoban je sa SJ 024 i 023, a toj fazi, čini se, pripada i SJ 065 koji se sastoji od velike količine opeke. Zid SJ 442 zamijećen je već na ▼ 206,81 m uza sami zid SJ 006, na koji se naslanja, dok je južnije nešto niže očuvan - na ▼ 206,49. Širina mu je 65 cm, a dužina 3 m, gdje je vezan sa SJ 065.

Od ostalih slojeva i tvorevina zamijećeno je više kosturnica, te urušenja zidova i struktura od opeka, a sve pripadaju novovjekovnome horizontu.

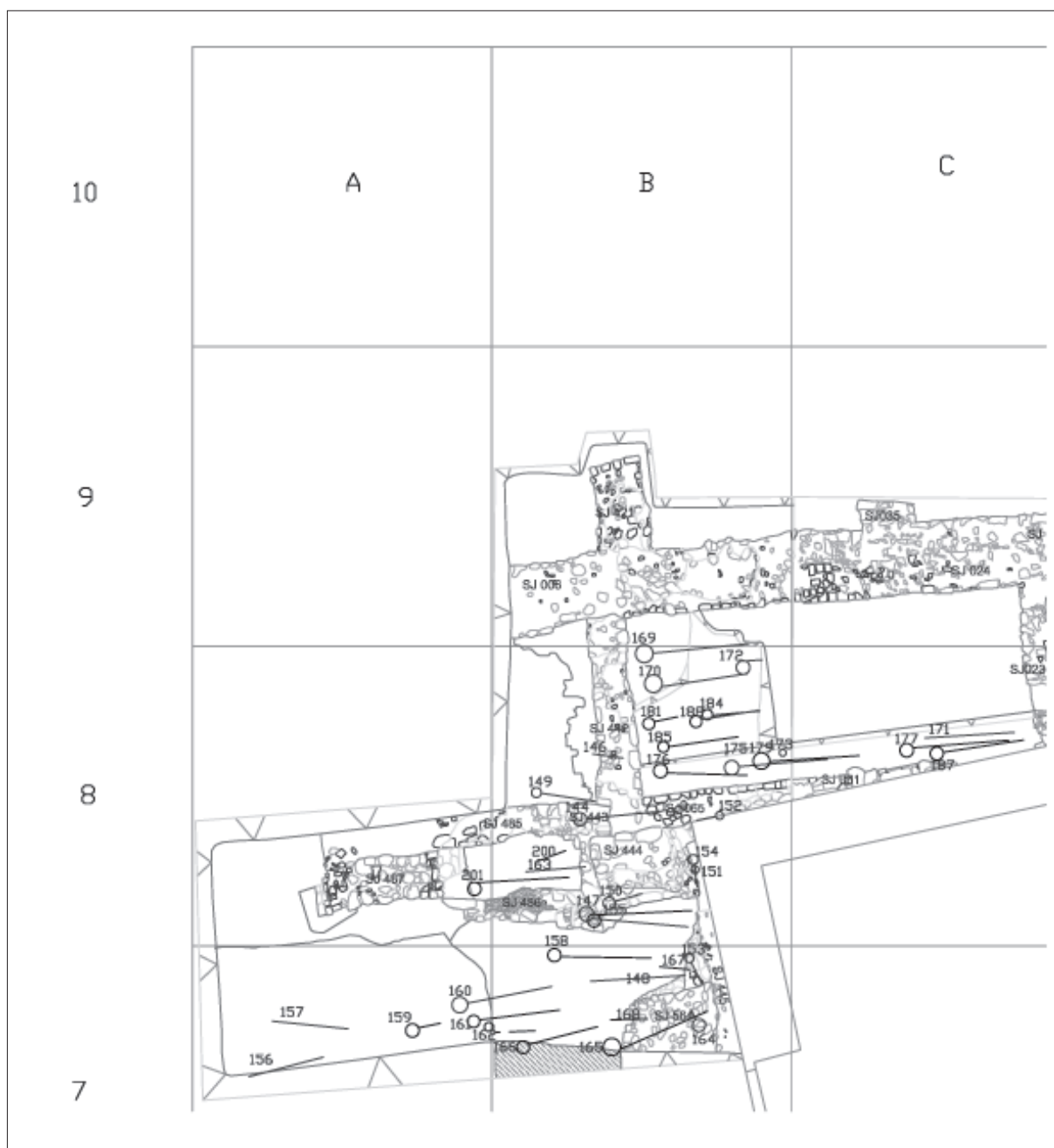
Od čvrstih struktura otkriven je nastavak zida SJ 006 te kontrafor SJ 421. Lice kontrafora građeno je od opeka. U srednjovjekovne strukture treba uvrstiti prema načinu građe i zid SJ 444. Nejasna je datacija zida drugačije strukture - SJ 564, građenoga od lošeg veziva, suhoga i rastresitog, za razliku od SJ 444 i 006 koji su vezani čvrstom bijelom žbukom. Gabariti zida nisu definirani iskopom. Vrh mu se nalazi na ▼ 206,56 m, a dno na ▼ 205,35. Dno SJ 444 nalazi se na ▼ 206,07, a vrh relativno plitko ispod današnje površine terena, poput zida SJ 006. Strukture koje čine grobnicu SJ 486, 485 (na ▼ 206,714), te vjerojatno SJ 443, u vezi su možda i sa slojem SJ 508, koji se na većoj površini

prostirao kao međusloj između mladih, novovjekovnih ukopa s gornja dva sloja ukopavanja (SJ 409 i SJ 469) i starijim horizontom s najmanje tri sloja ukopavanja unutar SJ 529, te možda i ostatkom najstarijeg horizonta ukopavanja (grob G 199). Sloj SJ 508 je možda predstavljao podnicu samostanskih prostorija, a SJ 486 i 485 pragove između kojih je smještena i grobnica ožbukanih stijenki. Tek će buduća istraživanja odgovoriti na ovo otvoreno pitanje. Nejasne je namjene, kao i datacije, struktura SJ 487, dimenzija 1,94 x 0,82 m. Vrh zida je na ▼ 207,245, a dno temelja na ▼ 205,67. Taj je zid građen od kamena vezanog bijelim mortom, a na istočnoj i zapadnoj stranici obložen je opekom. Slična struktura nađena je južnije u □ A7d, no ne na izvornoj poziciji, već u ruševnom stanju (SJ 488 - širine 180-185 cm; ▼ vrh 206,92). Ruševine kamena, odnosno neke zidane strukture prostiru se i čitavim kvadrantom □ A7c (SJ 489). Te urušene strukture nisu uklonjene pa su slojevi (SJ 529) s ukopima ispod njih ostali neistraženi.

Grobne cjeline

Ukupno je tijekom istraživanja Instituta za arheologiju 2003. - 2007. g. zabilježena 201 grobna cjelina. Godine 2003. zabilježeno je 12 grobova, a istraženi su grobovi: 1, 2, 3, 5, 8 i 10 te dijelom grob 4 (Tomičić et al 2004). Godine 2004. dovršeno je istraživanje grobova 4, 7, 9 i 11 iz 2003. g. i u cjelini su istraženi daljnji grobovi od 13 do 49. U zapuni grobne rake br. 6, registriranoj još 2003. g., nisu pronađeni kosturni ostaci pokojnika. Postojanje mrlje rake groba 12 u istraživanjima 2004. g. nije potvrđeno (Tomičić, Tkalčec 2005a, Tomičić, Tkalčec 2005b). U istraživanjima 2005. zabilježeno je 66 novih grobnih cjelina (grobni 50 - 116) te ukop i zapuna SJ 271/272, koji vjerojatno također pripadaju jednoj grobnoj cjelini. Nisu izvađeni grobovi 98 i 108 jer ulaze ispod SJ 64, te grob 103 (koji se nalazi duboko ispod SJ 100). Ostalim grobovima koji

5 Izvedbenu projektnu dokumentaciju izradio je Geoexpert-Projekt d.o.o., odgovorni projektant ovlašten dipl. inž. grad. Božidar Magdalenčić.

Sl. 2. Crkvari-Sv. Lovro, recentni ukopi u sjeverozapadnoj prostoriji (□ B8d) te dva sloja novovjekovnog horizonta ukopavanja na ostalom prostoru (snimak grobnih cjelina: D. Rajković, I. Valent i T. Tkalčec; obrada i crtež T. Tkalčec)

Fig. 2. Crkvari-St. Laurent, recent burials on the north-western room (□ B8d) and two layers of modern age burial horizon on the rest of the area (Measurement of graves: D. Rajković, I. Valent and T. Tkalčec, drawing by T. Tkalčec)

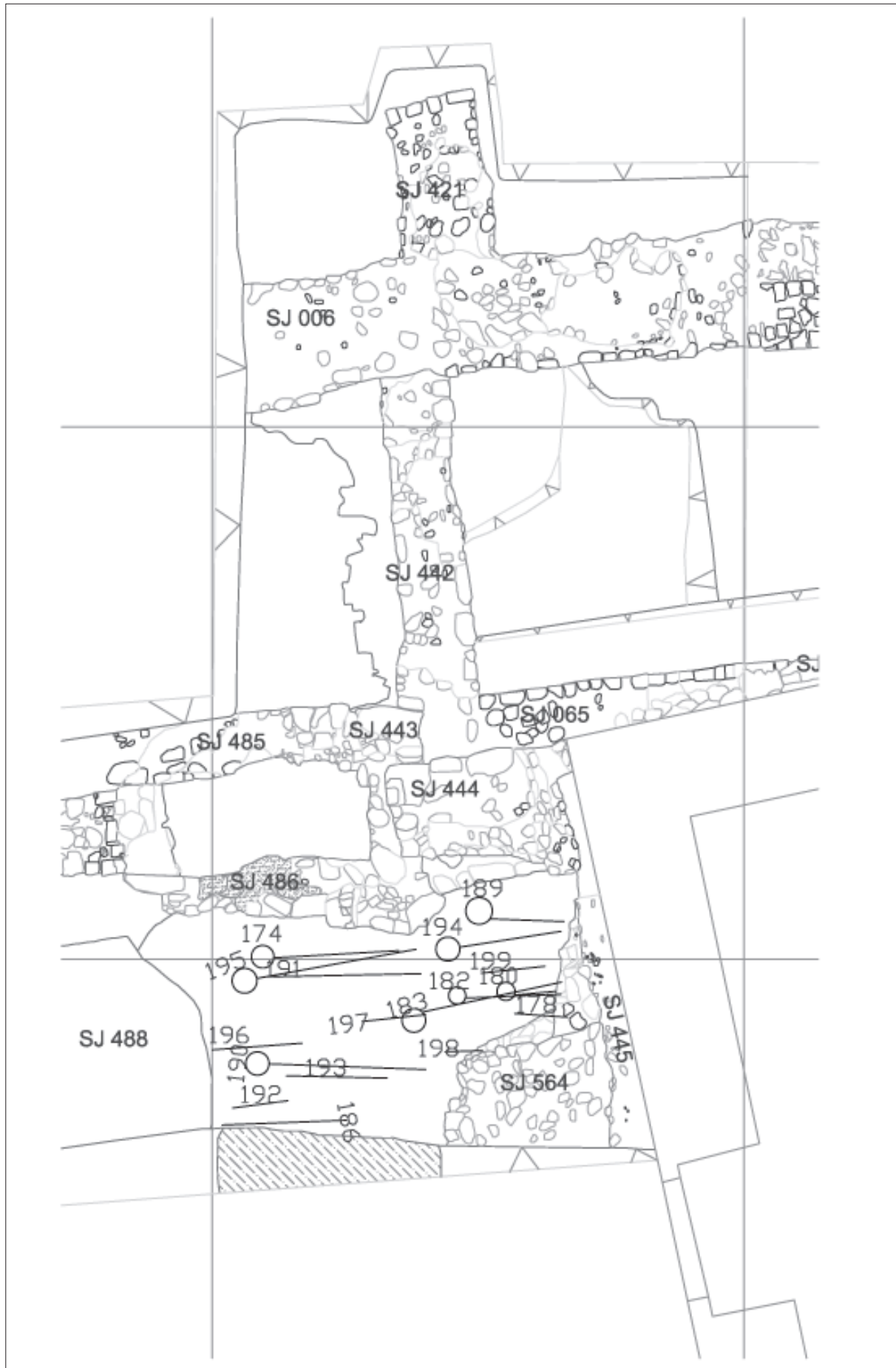
su ulazili ispod arhitekture izvađeni su istraženi dijelovi kostura (Tkalčec 2006a, Tkalčec 2006b). Godine 2006. istraživanja su bila zaštitnoga karaktera. Istraživana je površina kojom je trebalo provesti cijevi za odvod krovne i podzemne vode s prostora sjeverne sakristije. Pronađeno je 24 grobova. Unutar prostora sakristije dovršeno je istraživanje grobova 110 i 111. Najvrjednije rezultate dalo je istraživanje samog ruba padine središnjeg uzvišenja, na kojem specifična stratigrafija i taloženje slojeva daju podatke o vremenu iskopavanja obrambenog jarka i načinu gradnje, odnosno učvršćivanju ruba zaravni gradišta (Tkalčec 2007a, Tkalčec 2007b).

U iskopavanjima 2007. g. zabilježeno je i istraženo 60 grobova.

Unutar prostorije omeđene crkvom, odnosno zidom SJ 65 te zidovima SJ 442 i SJ 024/023, istraženi su grobovi: G 169, 170, 171, 172, 173, 175, 176, 177, 179, 181, 184, 185, 187, 188 (sl. 2). Oni pripadaju recentnome horizontu ukopavanja na lokalitetu, a zamijećeni su unutar debeloga sloja 459, u njegovu donjem dijelu (dno sloja SJ 459 u □ C8d je na ▼ 204,61), a

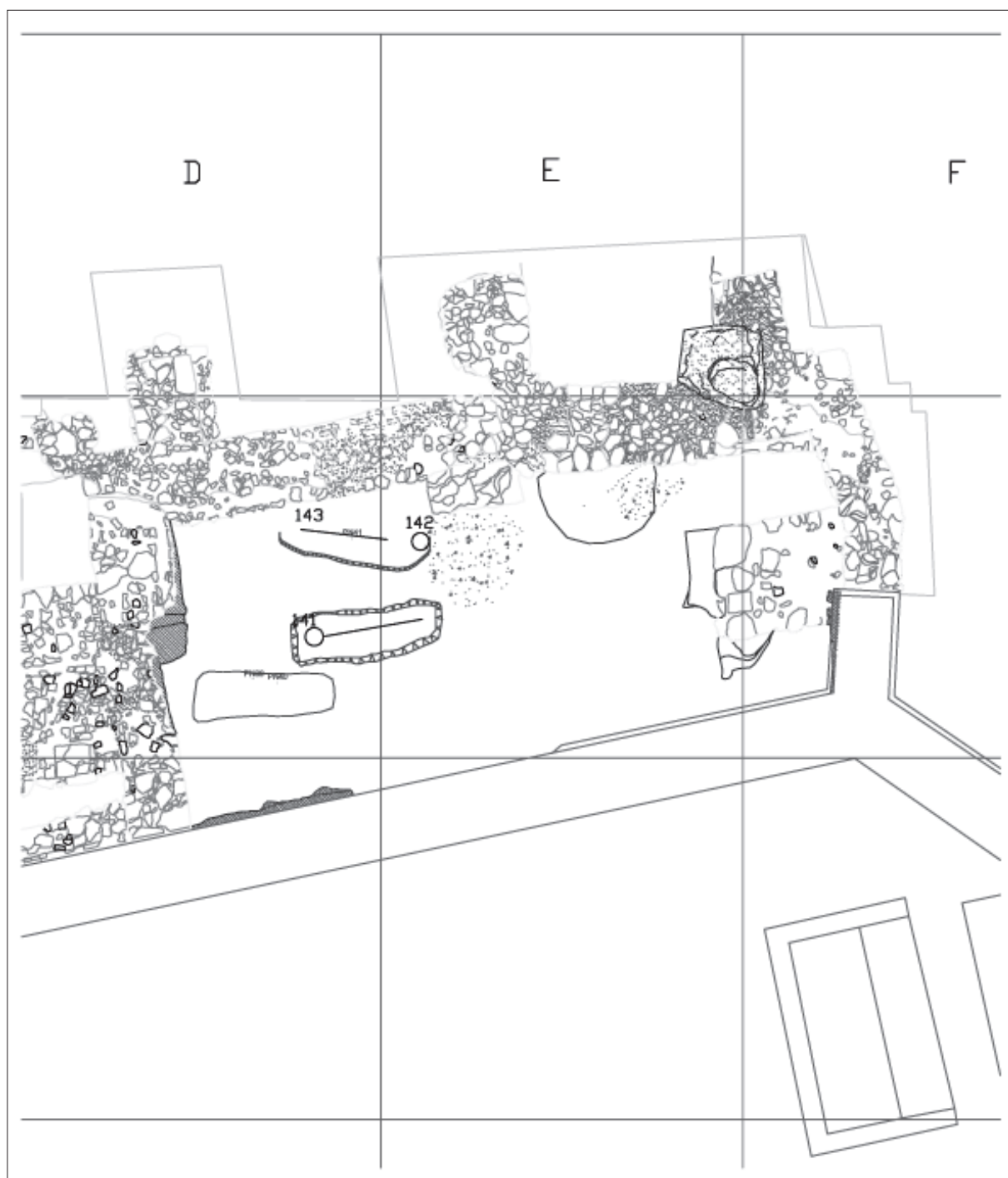
na sloju SJ 591. I kod njih dolazi do preslojavanja. Najkasnijem novovjekovnom sloju pripada prvi sloj ukopavanja grobova na zapadnijoj površini ovogodišnje istraživane površine. To su grobovi ukopani unutar sloja sive praškaste šute SJ 409 (nalaži se odmah ispod SJ 001; vrh ▼207,12) - G 144, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154 i 164. Pri tome, neki od njih predstavljaju vrlo kasne ukope (uglavnom grobovi djece uz samu crkvu, gdje je sloj njihovih zapuna SJ 435 smečkaste rastresite suhe zemlje (s malterom); vrh ▼206,89; leži ispod SJ 001). U ovaj horizont možda pripadaju i G 163 u zapuni unutar grobnice, zatvorene zidom SJ 444 na istoku te struktura za koje se isprva mislilo da su pragovi neke prostorije - SJ 485 i SJ 486. Nije jasno što je s G 200, kao i G 160. Dok se ne razluči faza u kojoj je nastala grobnica, ne može se sa sigurnošću govoriti ni o dataciji, tj. pripadnosti slojevima i horizontima ukopavanja niti za grob 201, tj. prvi ukop unutar grobnice (dno, zdravica unutar grobnice dosegnuta je na ▼ 204,891).

Nakon pokopavanja ovih grobova prvoga ukopnog sloja slijedi drugi sloj novovjekovnih grobova, čiji se ukopi raka ponekad i

Sl. 3. Crkvari-Sv. Lovro, horizont ukopavanja ispod SJ 508 i SJ 518, a unutar sloja SJ 529 s nekoliko slojeva ukopa (snimak grobnih cjelina: D. Rajković i I. Valent; obrada i crtež T. Tkalčec)

Fig. 3. Crkvari-St. Laurent, burial horizon beneath SU 508 and SU 518, within the layer SU 529 with several layers of burial (Measurement of graves: D. Rajković and I. Valent, drawing by T. Tkalčec)

Sl. 4. Crkvari-Sv. Lovro, najstariji horizont ukopavanja, sjeverna sakristija (snimak grobnih cjelina: D. Rajković, I. Valent, A. Vejnović, Š. Šparica; obrada i crtež T. Tkalčec)

Fig. 4. Crkvari-St. Laurent, the oldest burial horizon, northern sacristy (Measurement of graves: D. Rajković, I. Valent, A. Vejnović, Š. Šparica, drawing by T. Tkalčec)

međusobno oštećuju, a ukopani su unutar sloja smeđe rastresite zemlje sa sitnom šutom SJ 469 (sloj poremećenih grobnih cjelina, ispod SJ 409, to je 2. (odozgo!) sloj grobnih cjelina). To su: G 155, 158, 159, 161, 162, 165, 166, 167 i 168 (sl. 2). Zamjetnu cezuru u kontinuiranom ukopavanju čini situacija sloja 508 (podnica, tj. estrih?) i SJ 518 – urušnja. Ispod tih slojeva slijede ukopi starijeg horizonta i to u više slojeva ukopavanja. To su svi ostali grobovi, ukopani unutar sloja SJ 529 (sl. 3). Pri tome dolazi do preslojavanja i po tri puta. Ovaj sloj grobova, za razliku od mlađega novovjekovnog koji je imao priloge krunica, nema priloge, no učestalo sadrži dijelove odjeće – nošnje, odnosno brončane kopčice, (kukice i ušice) u narodu zvane «babeki i dedeki». Pri tome je zamijećeno da neki grobovi imaju kopčice izvedene od tankoga brončanog lima, a drugi od brončane žice. Tek će obrada nalaza dati jasniju sliku, jer slično je zamijećeno i

kod kasnijih ukopa unutar prostorije u □ B8d.

Ovaj stariji horizont ukopavanja nalazi se unutar sloja žutosmeđe gline SJ 529 (vrh ▼205,933, odnosno ▼ 205,70). To je deo sloja poremećenih grobnih cjelina i, nažalost, ne može se izjednačiti sa slojem SJ 111 koji je registriran na prostoru sjeverne sakristije, a unutar kojega je ustanovljeno ukopavanje u kasnome srednjem vijeku – možda 14., a svakako 15. st. Prema nalazima kopčica, čini se da su unutar SJ 529 ukopani i grobovi iz 16. st. No, njihova zapuna nije bila onako „šutasta“ kao u sakristiji, u sloju SJ 004. Tek će detaljna analiza stratigrafije, sagledavanje nalaza te rezultati C14 analiza pružiti jasnu sliku slojevitosti ukopavanja na ovoj strani lokaliteta. Od svih se grobova izdvaja G 199 u □ B7d. Njegova zapuna SJ 616 je različita od ostalih, a sastoji se od čiste ilovače bez imalo primjesa šute. Slični sloju SJ 175, no nešto je žuća. Grob možda pripada najstarijem

horizontu ukopavanja. Na tome prostoru su grobovi iz najstarijeg horizonta uništeni mlađim grobovima unutar sloja SJ 529, koji su bili ukopavani duboko u zdravicu. U □ B7c zdravica je dosegnuta na ▼ 205,07 m.

Tri su groba istraživana unutar sjeverne sakristije (G 141, 142 i 143) – oni pripadaju najstarijem horizontu ukopavanja na lokalitetu. Time je taj prostor istražen do zdravice (sl. 4).

Nakon okončanih ovogodišnjih istraživanja čitav je istraživani prostor prekriven geotekstilom i zasipan slojevima čiste zemlje, prema naputcima konzervatora.

Literatura

- Tomčić Ž., Krznar S., Osterman J., Novak M., 2004, Arheološko-konzervatorska istraživanja crkve Sv. Lovre kraj sela Crkvara u općini Orahovica (2003), ObavijestiHAD 36(2004)1, Zagreb, 156-162.
- Tomčić Ž., Tkalčec T., 2005a, Crkvari, Crkva Sv. Lovre 2004, AIA, I, Zagreb, 14-24.
- Tomčić Ž., Tkalčec T., 2005b Crkvari-Sv. Lovro, HAG, 1/2004, Zagreb, 51-52.
- Tkalčec, T., 2006a, Crkvari – Crkva Sv. Lovre 2005, AIA, II, Zagreb, 23-28
- Tkalčec, T., 2006b, Crkvari-Sv. Lovro, HAG, 2/2005, Zagreb, 69-70.
- Tkalčec, T., 2007a, Crkvari – crkva Sv. Lovre u 2006. godini, AIA, III, Zagreb, 21-25.
- Tkalčec, T., 2007b, Crkvari – crkva Sv. Lovre, HAG, 3/2006, Zagreb, 95-96.

Summary

In 2007, the Institute of Archaeology continued archaeological excavations of the medieval church with cemetery in Crkvari. In Late Middle Ages one turned the natural hill with the church on it into a hillfort by the building interventions (Fig. 1). In the excavations in 2007 we found built structures from the Middle Ages and modern age on the area of the church's western front. We recorded and explored 60 graves. Within the room framed by the church, wall SJ 65 and walls SJ 442 and SJ 024/023 we explored the graves G 169, 170, 171, 172, 173, 175, 176, 177, 179, 181, 184, 185, 187, 188 (Fig. 2). They belong to the recent horizon of burial on the site. Some were superimposed on others. The first layer of burials on the western area explored this year belongs to the latest modern age layer. These are the graves G 144, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154 and 164. Some of them represent very late burials (mainly children's graves immediately beside the church). To the same horizon probably belongs the grave G 163, which was buried in the backfills inside the tomb (which walls are made of the SJ 444 on the east and structures SJ 485 and SJ 486), as well as the lower graves G 200 and G 201. After the interment of the first burial layer, there follows a second layer of modern age graves whose pits also occasionally damage each other – G 155, 158, 159, 161, 162, 165, 166, 167 and 168 (Fig. 2).

A notable caesura in continuous burials is found in layer 508 (flooring or ostrakon?) and SJ 518 – collapses. Below these layers there follow the burials of an older horizon in several layers (Fig. 3). By contrast to modern age graves which contained rosaries as burial accessories, in this layer we found none, however there was evidence of clothing – folk dress and small bronze buckles and hooks. Of all the graves we must single out the grave G 199 in □ B7d. Its backfill differs from the rest and contains pure clay without any admixtures of detritus. The grave may belong to the oldest burial horizon.

Three graves within the northern sacristy were explored (G 141, 142 i 143). They belong to the oldest burial horizon on the site (Fig. 4).

Broj groba	Orijentacija ¹	▼ ²	Dob u trenutku smrti ³	Trag rake/lijesa	Položaj ruku
141	Z-I, 10° →J	kostur 205,49; vrh rake 205,60	odrasla osoba	+/-	ispružene uz tijelo
142	Z-I	205,36	odrasla osoba	+/-	nepoznat (uništen kasnijim ukopom)
143	Z-I, 8° →S (raka); Z-I, 7° →S (kostur)	kostur 205,26 vrh rake 205,43	odrasla osoba	+/-	nepoznat (neočuvano)
144 ⁴	Z-I, 6° →J	207,12	odrasla osoba	-/-	prekrižene na trbuhu
146	Z-I, 7° →S	207,01	odrasla osoba	-/-	lijeva nepoznato, desna ispružena uz tijelo
147	Z-I, 5° →S	206,85	odrasla osoba	+/-	ispružene uz tijelo
148	Z-I, 4° →J	206,92	odrasla osoba	-/-	nepoznat (neočuvano)
149	Z-I, 9° →S	205,86	malo dijete	-/-	nepoznat (neočuvano)
150	Z-I, 19° →J	206,83	dojenče ili malo dijete	-/-	nepoznat (kosti poremećene)
151	S-J, 7° →Z	206,83	novorođenče?	-/-	nepoznat (kosti poremećene)
152	I-Z, 12° →S ?	207,02	novorođenče?	-/-	nepoznat (kosti poremećene)
153	S-J, 26° →Z	206,80	dojenče?	-/-	ispružene uz tijelo
154	S-J?	206,82	malo dijete	-/-	nepoznat (kosti poremećene)
155	Z-I, 3° →J	206,60	odrasla osoba	+/-	prekrižene nisko na zdjelici
156	Z-I, 15° →J	207,35	odrasla osoba	+/-	prekrižene na trbuhu? (poremećeno; u tragovima)
157	Z-I, 6° →S	207,15	odrasla osoba	-/-	nepoznat (neočuvano)
158	Z-I, 1° →S	206,63	odrasla osoba?	+/-	položene na zdjelici
159	Z-I, 12° →J	207,01	žena ili djevojčica?	-/-	nepoznat (uništen kasnijim ukopom)
160	Z-I, 11° →J	206,83	odrasla osoba	+/-	prekrižene na trbuhu
161	Z-I, 7° →J	206,86	odrasla osoba	-/-	nepoznat (neočuvano)
162	Z-I, 2° →J	206,73	dijete	-/-	nepoznat (neočuvano)
163	Z-I, 5° →J	206,53	odrasla osoba	-/-	nepoznat (neočuvano)
164	J-S, 24° →I	206,71	dijete	+/-	nepoznat (uništen kasnijim ukopom)

Tablica 1. Pregled osnovnih podataka o grobnim cjelinama na lokalitetu Crkvari-Sv. Lovro - istraživanja 2007.

Table 1. Overview of basic data on graves on the Crkvari-St. Laurent site - explorations in 2007

- Orijentacija Z-I znači: glava na zapadu, noge na istoku. Orijentacija S-J – glava na sjeveru, noge na jugu itd. Otklon u stupnjevima je prikazan za odstupanje linije glava-noge od linije Z-I, odnosno od linije S-J ukoliko je tako navedeno.
- Navedene su apsolutne visine kostura, a ne vrha grobne rake (ukoliko nije suprotno navedeno).
- Podatak o dobi u trenutku smrti pokojnika iz grobnih cjelina koje se ovdje objavljuju nije još antropološki potvrđen. Stručna analiza je u tijeku; obavljaju je dr. sc. Mario Šlaus i mr.sc. Mario Novak, Odjel za arheologiju HAZU-a, kojima srdačno zahvaljujem na suradnji.
- Tijekom iskopavanja registriran je grob 145 kao zasebna cjelina, no uvidom u situacijski plan nakon snimka totalnom geodetskom stanicom, ustanovljeno je kako se najvjerojatnije radi o potkoljeničnim kostima groba 144. Čekaju se još rezultati antropološke analize, a ukoliko i oni potvrde tu pretpostavku, potrebno je grobove 144 i 145 tretirati kao jednu grobnu cjelinu.

Broj groba	Orijentacija	▼	Dob u trenutku smrti	Trag rake/lijesa	Položaj ruku
165	Z-I, 24° →J	206,64	odrasla osoba	-/-	desna prekržižena na trbuhu, lijeva ispružena
166	Z-I, 14° →J	206,51	veće dijete	-/-	desna nisko na zdjelici, lijeva poremećena, no vjerojatno ispružena uz tijelo
167	Z-I, 5° →S (?)	206,52	odrasla osoba	-/-	nepoznat (neočuvano)
168	Z-I, 2° →J (?)	206,55	veliko dijete ili žena?	-/-	lijeva ispružena?, desna neočuvana
169	Z-I, 6° →J	205,34	odrasla osoba	-/+	prekrižene na trbuhu
170	Z-I, 9° →J	205,22	odrasla osoba	-/+	ispružene uz tijelo
171	Z-I, 4° →J	205,47	odrasla osoba	-/+	prekrižene na trbuhu
172	Z-I, 4° →J	205,26	odrasla osoba?	-/+	nepoznat (neistraženo)
173	nepoznat	205,19	dijete?	-/-	kosti poremećene (gurnute u stranu prigodom ukopa kasnijeg groba)
174	Z-I, 3° →J	205,76	veliko dijete	+/+	ispružene uz tijelo
175	Z-I, 5° →J	205,14	odrasla osoba, žena?	-/+	prekrižene na trbuhu
176	Z-I, 2° →S	205,162 (lijes)	veliko dijete ili žena?	-/+	prekrižene na trbuhu
177	Z-I, 4° →J	205,27	odrasla osoba	-/+	prekrižene na zdjelici
178	Z-I	206,01	odrasla osoba	-/+	neodrediv
179	Z-I, 4° →J	204,9	odrasla osoba	-/+	prekrižene na trbuhu
180	Z-I, 5° →J	205,81- 205,35!	odrasla osoba	-/+	nepoznat (neistraženo)
181	Z-I, 12° →J	205,17	odrasla osoba ili veliko dijete?	-/+	nepoznat (uništen kasnijim ukopom)
182	Z-I, 2° →J	205,60	odrasla osoba ili adolescent?	+/+	prekrižene na zdjelici
183	Z-I, 12° →J	205,44	odrasla osoba	+/+	desna na zdjelici, lijeva ispružena uz tijelo (vjerojatno dislocirana)
184	Z-I, 5° →J	204,97	dijete	-/+	ispružene uz tijelo
185	Z-I, 8° →J	205,00	odrasla osoba	-/+	lijeva prekrižena na trbuhu, desna nepoznato
186	I-Z !	205,45	odrasla osoba?	-/-	nepoznat (neočuvano/neistraženo)
187	Z-I, 9° →J	204,79	odrasla osoba	-/+	loša očuvanost kostiju, no vjerojatno lijeva ispružena, a desna prekrižena na trbuhu
188	Z-I, 9° →J	204,91	odrasla osoba?	-/+	prekrižene na trbuhu
189	Z-I, 2° →S	kostur 205,53; vrh rake 205,67	odrasla osoba?	+/+	prekrižene na zdjelici
190	Z-I, 2° →S	205,33	odrasla osoba	-/+	lijeva ispružena uz tijelo, desna na zdjelici
191	Z-I, 1° →J (?)	205,26	odrasla osoba?	-/+	kosti ruku pronađene ispod kostura (ispod rebara) do čega je došlo uslijed klizanja kostura
192	Z-I, 7° →J	205,31	dijete	-/-	nepoznat (neistraženo)

Broj gro- ba	Orijentacija	▼	Dob u trenutku smrti	Trag rake/ lijesa	Položaj ruku
193	Z-I, 2° →S	205,23	odrasla osoba	+/+	nepoznat (uništen kasnijim ukopom)
194	Z-I, 9° →J	kostur 205,30; vrh rake 205,46	odrasla osoba	+/+	prekrižene na zdjelici
195	Z-I, 10° →J	205,32	odrasla osoba	+/+	lijeva na trbuhu, desna na zdjelici
196	Z-I, 4° →J	205,19	odrasla osoba	-/+	nepoznat (neistraženo)
197	Z-I, 6° →J	205,15	odrasla osoba	-/+	nepoznat (uništen kasnijim ukopom)
198	Z-I	205,35	odrasla osoba	-/-	nepoznat (neočuvano/neistraženo)
199	Z-I, 6° →J	kostur 204,89; vrh rake 205,20	odrasla osoba	+/-	prekrižene na zdjelici
200	Z-I, 19° →J	205,06	dijete	-/-	nepoznat (kosti poremećene)
201	Z-I, 3° →J	205,11	odrasla osoba	-/-	lijeva prekrižena na trbuhu, desna ispružena